

KNIŽNÍ ZNAČKA

ČASOPIS SPOLKU SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

EXLIBRIS SIEGFRIED DICK

Vlastimil Sobota, L1/5, 148:72, 2013

Vážení přátelé,

silvestrovskou nocí jsme se rozloučili s rokem 2013 a vpluli jsme, jak už to bývá, s mnohými předsevzetími do nového roku 2014. Zcela jistě není na škodu ohlédnout se za uplynulým rokem. Udělejme to i my a ptejme se, jaký byl rok 2013 pro náš spolek. Podíváme-li se na naše výsledky, troufám si říci, že můžeme být spokojeni.

Do spolku vstoupila řada nových členů z České republiky i ze zahraničí a nahradili víceméně ty členy, kteří spolek v tomto roce opustili. Spolek uspořádal v loňském roce dvakrát výměnný den, úspěšný sjezd v Táboře, kterého se zúčastnilo přes 240 sběratelů. Byly vydány tři grafické listy - k tábořskému sjezdu, ke sborníku a k soupisu exhibic a novoročenek O. Kulhánek. Svět spatřily dva grafické soubory: Josefa Velčovského a Borise Jirků. Byla uspořádána celá řada setkání, přednášek a výstav v regionech napříč celou republikou.

Jen namátkou bych jmenoval: Jaroslav Klápště v Semilech, Josef Hodek - Knižní grafika a grafické cykly v Plzni, výstava Mariny Richterové Můj svět v Ústí nad Orlicí, Portrét v české grafice v Galerii u lávky (Trója), tradiční výstava Žeň v Hradci Králové, výstava Současné české exhibice v Moskvě, mezinárodní výtvarná soutěž v tvorbě exhibic pro základní a umělecké školy při příležitosti sjezdu v Táboře a další. Výraznou změnu zaznamenal i náš časopis Knižní značka, který začal vycházet barevně.

Vše, co jsem do této chvíle napsal, zní zcela jistě v našich uších jako rajská hudba. Bohužel jen do té doby, než se podíváme pod pokličku našeho spolku.

Oldřich Kulhánek, C3, 1982

Vše, zatím tak dobře navenek fungující, leží na bedrech několika členů výboru, kteří překročili sedmdesátku. Jejich síly ubývají a nemoci přibývají. Nechci ani domyslet, kdyby, nedej Bože, jeden z nich vypadl ze hry. Má výzva na každé valné hromadě ani mé články v Knižní značce o nutnosti zvolení a zapracování našich mladších nástupců ještě nikdy nepadly na úrodnou půdu. Nikdo nový se k práci ve výboru nepřihlásil. Apeluji

tedy znovu, hlavně na mladší členy spolku, kteří mají více elánu a sil, aby se ujali úkolů ve výboru a zachovali pro budoucnost dobrou organizační a kulturní úroveň našeho spolku. Jejich počítačová a jazyková zdatnost je mnohem lepší než nás starších. Abych byl konkrétní: od března příštího roku, tedy po valné hromadě v březnu 2014, bychom neměli ve výboru pokladníka a redaktor Knižní značky ukončí po deseti letech svoji činnost posledním číslem roku 2014. Přestane tedy časopis vycházet? Mám vážné důvody se obávat, že nutnost doplnění výboru nezůstane jen u těchto dvou důležitých funkcí!

Na minulé valné hromadě jsme společně schválili návrh výboru uspořádat v roce 2018, tedy v roce 100. výročí založení spolku, v České republice světový kongres FISAE. Považoval bych za velkou ostudu, kdyby se náš spolek musel tohoto záměru vzdát, protože se nepodaří sestavit organizační výbor kongresu. Je pravda, že sběratelství exlibris stojí na zájmu členů vlastnit krásné grafické listy, které vytvářejí skvělí výtvarníci, ale někteří z našich členů musí na sebe vzít závazek práce ve výboru.

Bez kvalitní a obětavé práce výboru a spolupráce členů spolku s výborem nelze dovést zdárně spolek k oslavám 100. výročí založení.

Všem členům Spolku sběratelů a přátel exlibris i jejím nejbližším přejí v novém roce 2014 vše nejlepší, pevné zdraví a mnoho osobních úspěchů.

Karel Urban, předseda

JUBILANT PETR ALOIS HAMPL

Skromnost a velké malířské a grafické umění charakterizují našeho dlouholetého člena Petra Aloise Hampla. Je pře-

Petr Hampl, C3, 1991

devším vynikajícím malířem, malířem ženské krásy, malířem symboliky a malířem neklidného a tušeného. Jeho malby ženského aktu oscilují mezi realistickým zobrazením a expresivním výrazem. Barva se stává nositelkou vzruchu, důrazu a kontrastu v symbolickém zobrazení žen. Je patrný časový posuv v zobrazování ženského aktu z ateliérového prostředí do ideálního exteriéru, např. na mořské pobřeží. Radostná živočišnost, jemná erotičnost a symbolika v zobrazování žen na Hamplových obrazech nás pře-

náší ze současné surovosti, sobeckosti a chamtivosti do ideálního světa, kde vládne laskavost, důstojnost a radost ze života.

Překvapující je rozsah volné grafické tvorby Petra Hampla a to jak volbou grafických technik, tak volbou námětů. Během studia na Akademii střídal, patrně v návaznosti na studium, několik základních grafických technik: litografii, lept, akvatintu, škrábanou litografii, suchou jehlu a kombinované techniky, např. lept-rezerváž, lept-akvatinta.

Po absolvování převládly v jeho tvorbě hlubotiskové grafické techniky, jako čarový lept a lept doplněný akvatintou, ale 70. letech vytvořil ještě sérii barevných litografií z pražského prostředí. Vytvořil několik grafických cyklů: Stvoření světa, Koupání, Měsíční souhvězdí – zvěrokruh, Pražské hospody. Objevují se rovněž přírodní motivy: stromy, ptáci, lastury, kameny apod. Nechybí samozřejmě ženské akty provedené barevným leptem s akvatintou. Od 80. let vytváří oblíbená a vyhledávaná exlibris pro české a zahraniční milovníky drobné grafiky.

V exlibris plně využil svého umění v zobrazování ženských a mužských aktů v souladu s přáním budoucích majitelů. Používá výhradně techniku leptu, případně doplněného akvatintou v jednobarevném nebo vícebarevném tisku. Náměty čerpá z mytologie, Starého zákona nebo se nechává unést krásou ženského těla. V letošním roce vytvořil pro naše jubily upomínkový grafický list.

Blahopřejeme Petru Hamplovi k významnému životnímu jubileu a přejeme mu radost z práce a zdraví.

Jan Langhammer

Petr Hampl, malíř, grafik a restaurátor, se narodil 9. 10. 1943 v Praze. Jeho otec Alois, narozený v České Třebové, měl zámečnickou dílnu ve Zbraslavi. Matka pocházela z Prahy a měla zásadní vliv na jeho rozhodnutí stát se výtvarným umělcem. Základy kresby a malby získal u akademického malíře Jindřicha Mahelky. Střední školu uměleckého průmyslu v Praze absolvoval v oboru aranžérství a výstavnictví v roce 1960 a v témže roce byl přijat na Akademii výtvarných umění v Praze k prof. Vladimíru Silovskému. Po jeho odchodu pokračoval v graficko-malířské speciálce u profesorů V. Tittelbacha a L. Čepeláka. Akademii absolvoval v r. 1967 grafickým cyklem Stvoření světa – rajská zahrada. Jeho manželkou se stala Ivana Mahelková, dcera jeho prvního výtvarného učitele. Jejich syn Petr Hampl, narozený v roce 1975, je rovněž malířem, grafikem a restaurátorem. Oba umělci měli společnou výstavu v roce 2012 v Galerii 9 - Vysočanská radnice. V Galerii na mostě v Hradci Králové měl výstavu na konci tohoto roku.

Petr Hampl se stal členem SSPE v roce 1982 a vytvořil přibližně 180 exlibris s figurální tematikou, s převažujícím zobrazením ženských aktů. Používá techniku leptu, někdy v kombinaci s akvatintou. Zpracoval vlastní soupis exlibris z let 1981 až 1996, který obsahuje 122 exlibris a je připojen ke katalogu Petr Hampl: Obrazy – grafika - objekty – exlibris. Zúčastňuje se přehlídek a soutěží v tvorbě exlibris u nás i v zahraničí. Doporučujeme navštívit jeho webové stránky <http://www.petraloishampl.cz/>

CURRICULUM VITAE HUMANAЕ

Pojď, s někým tě seznámím, přišel náš bývalý předseda spolku dr. V. Janda za

Zbygniew Kubiczka, X3, 2009

mnou a hned mě táhl k menšímu poříz-kovi s nezbytným baretem na hlavě. Tak to je ZBYGNIIEW KUBECZKA, autor těch li-norytů, které támhle vystavuješ. Jak ten čas letí, bylo to na vernisáži Ohlédnutí za českým exlibris na konci roku 2007 v Ost-ravské městské knihovně. Při odchodu se jen tak pootočil a přes rameno prohodil: „Kubiczka bude mít v příštím roce ku-latiny, sedmdesát, a hodilo by se sepsat to, co udělal.“ To nemůže být nic těžkého,

nějakých pár desítek lístků mám, něco vyměním, nakoupím na aukci, přinejhor-ším zajdu za nějakým sběratelem a něco si půjčím. Však to půjde. A šlo. Jak se ter-mín blížil, záznamů pěkně přibývalo.

Z desítek naskenovaných exlibris se po-malu stávaly stovky. Však to už musí být pomalu hotové. Zamysli se proboha, kde ještě něco nového sehnat. Wladek Owczarzy, to je jeho starý kamarád, ten může možná ještě něco mít a navíc si pěkně porovná záznamy. „Dej mi pár dní, já to nachystám a pak si přijed, cosi od Zbyš-ka mám a přidám i nějaké katalogy, víš, on hodně dělal i pro Poláky a tam je hod-ně jeho exlibris, které už asi nikdy nese-ženeš.“ Jak hodně, kolik to je hodně, jsem pochopil po několika dnech a nocích za skenerem a klávesnicí. Kurdy, ta polština, to jsem zase něco slíbil! To mě napadlo, když jsem otevřel první katalog. Popisků tam sice bylo hodně, ale s nějakými přes-nými rozměry, názvy nebo vročením se nikdo nepáral. Když se počet mých zá-znamů přiblížil ke dvěma tisícům, po-chopil jsem, že tady cesta také nevede, tajnosti musí stranou.

Pro vás, kteří již dál nebudou z jakéhoko-liv důvodu číst, je to 1376 exlibris k listo-padu letošního roku. To jen, ať jste v ob-razce.

„Prosím Vás, pane Kubiczko, jestli máte také nějaký archív nebo záznamy, vez-měte to s sebou k nám do Šenova,“ pro-sím do telefonu, když domlouvám naše první setkání. A opravdu v úterý za bran-kou v osm hodin stojí ten chlapík v bare-tu, s naditou obálkou v ruce. (Brrr, vzpo-mněl jsem si na D. Ratha). Tak teď to ur-čitě půjde! A tak začaly naše úterní kaž-dotýdenní „pracovní“ schůzky. Jak se má paní magistra? Co krásná Šeredka? Li-chotník jeden. Výměna lahvinky vína pro

večerní košť doma a rychle do roboty. Přeměřovat, přiřazovat, přepisovat, převrhovat, přejmenovat, pře ...

„A toho, pro koho je ten lístek, znáš?“ Moc si nevzpomínám, kličkuji. Zbyšku, když jsi ty v roce 1964 vyryl svůj první linoryt, já měl sotva tři roky.

„Tak to ti musím povyprávět, a nepiš pořad, neměl jsem soupis doposud, nepotřebuji ho mít ani teď, co koho zajímá jakýsi lístek od Kubeczky. Tak ten Poledník, to ti nebyl Jindřich, on se nejdříve jmenoval Henrik, ale šel do Prahy na sekretariát komunistické strany a tam se jim to jeho jméno jaksi nehodilo, tak se musel přejmenovat. Já jsem mu ale na exlibris raději napsal obě, ať nezapomene, odkud vzešel. Jen tak na okraj, lístek se jmenuje Všechno je relativní. Zato lístek pro Lecha Walesu jsem musel stihnout udělat během dopoledne. Ráno jsem se v práci dozvěděl, že bude v poledne na konzulátu v Ostravě, tak proto je jich jen pár; do oběda to bylo i suché. Pochází z Gdaňska, a proto ta plachetnice. V té době ale nabyt žádný internet, tak kde brát pořad nové nápady, proto jsem v té rychlosti použil námět z krabičky čaje.“ Neboj se Zbyšku, více našich tajností již nikomu neřeknu.

Brzy jsem přišel na to, že na nějaký termín mohu zapomenout. Místo toho slibuji, že v karvinském kulturním domě při příležitosti jeho sedmdesátin uvedu vernisáž. Ruce mám zpocené doted, to co jsem si zodpovědně chystal, že přečtu, jsem stejně nebyl schopen číst, tak se mi ruce třásly. Spoutaný stresem, abych náhodou něco nepokazil kamarádovi při takové slávě.

Pět let uteklo a přišlo další výročí, pětasedmdesátiny. Už není kam spěchat. I těch našich společných úterků díky mé práci ubylo. Víím, je to moje vina, že jsem tak

divočil. Chybí mi to tvé: „Tak ten Chwalol ti je urolog, moc dobrý doktor, vlastně takový lidský instalatér, proto jsem mu na exlibris namaloval k ledvinám kapající kohoutek.“ Tak jako na lístku pro Mariolu Swider – psycholožku, je mimo jiné žehlička. Žehlička na vyhlazení lidské dušičky. A mimochodem, ta litinová vložka, která se do ní po nahřání vkládala, té se taky u nás říká duše, ale to bych bez tebe také nevěděl. Díky tvým lístkům víím, jak vypadá desetibarevný černobílý linoryt pro Martina Manojlína. Poznám jsem z tvých exlibris zdejší kostelíky, které mnohdy znázorňuješ u města, ze kterého zadavatel pochází.

Zbygniew Kubeczka, X3, 2008

Zkrátka, jako stavební projektant se nezapřeš. Ty tvé, a vlastně naše beskydské chaloupky, vesnické dvorky, nebo jen skromné luční kytičky. 1376 exlibris, to už je něco nápadů, nadsázky, vtipu a každý je lepší a lepší. Kam na ty nápady chodíš? Jestli by mě před těmi léty napadlo, že mě linoryt a černá a bílá tak obohatí a donutí přemýšlet. Ani nevíš, co nám v těch lístečcích dáváš. Díky slezský barde, který jsi vytrval a nenechal ses ovlivnit dnešní dobou a módou.

Ještě bych měl zmínit instalace výstav a spolupráci Zbyška s Regionální knihovnou v Karviné. Díky jeho dlouholetým kontaktům s polskými malíři a grafiky jsme měli možnost díla žáků slavné toruňské školy u nás představovat. Jen málokdo si umí představit, jaké to musí být úsilí toto získat a instalovat. Naposled, při vernisáži výstavy Elzbiety Radzikowské, jsem se jej zeptal: „Co bude Zbyšku, až nebudeš moci.“ „Víš, asi už nebude nikdo, který by to dělal, ale daleko horší je to, že Čechy jsou tak daleko od Karviné a tu vystavenou krásu vidí jen tak málo lidí.“

Pokud jste dočetli až sem, musím se omluvit za styl článku. Chtěl jsem jej napsat s lehkostí, uvolněním, snad i vtípem, zkrátka tak, jak k nám promlouvají Zbyškova exlibris.

Stanislav ŠEREDA

Zbigniew Kubeczka se narodil 19. října 1938 v Orlové. Je polské národnosti. Vystudoval Střední průmyslovou školu stavební v Ostravě. Zpočátku se, mimo stavební profesi, věnoval fotografii a příležitostné grafice. Členem SSPE se stal v roce 1977. U nás a zejména v Polsku je znám svojí početnou tvorbou exlibris v technice linorytu. Na exlibris zobrazuje významné stav-

by, profesní znaky majitelů a volné ornamentální motivy; obraz je vždy velmi dobře propojen s legendou provedenou zborným písmem.

Je jedním z mála současných tvůrců exlibris, jejichž exlibris jsou vhodná pro vlepování do knih. Pravidelně se zúčastňuje přehlídek a soutěží v tvorbě exlibris u nás i v zahraničí. Ocenění a autorských výstav se dočkal v Polsku a na Ostravsku. Soupis exlibris zpracovává Stanislav Šereda (<http://www.exlibris.applet.cz/>).

PADESÁT DEVĚT plus JEDNA pro VLASTIMILA SOBOTU

Jestliže SOBOTA má výstavu v Kunraticích a vlast nám je milá – musíme tam být!

Touto parafrází na americký romantický film šedesátých let minulého stole-

Vlastimil Sobotu, L1/5, 2013

tí s názvem Jestliže je úterý, musíme být v Belgii jsem zahajoval dne 27. listopadu 2013 v Praze-Kunraticích výstavu Vlastimila Soboty, malíře, grafika a výtvarníka, který měl tu čest se koncem roku stát šedesátníkem.

Tvorba Vlastimila Soboty je především

Vlastimil Sobota, L1/5, 2013

barevná, neboť barevnost a optimismus k jeho tvorbě patří. To se projevuje zejména v grafické tvorbě, kde tištěná barevnost má nádech olejů Kamila Lhotáka.

Vlastimil Sobota nepostrádá vtip a to i tam, kde by to nikdo nečekal. Mohou to potvrdit zadavatelé exlibris, kteří jsou mnohdy výsledkem svých lístků překvapení, ne-

boť jejich téma bylo rozvedeno na základě znalosti jejich osobnosti nebo jejich zvyků a zálib.

Grafická tvorba V. Soboty zahrnuje mimo příležitostné grafiky i velké formáty reagující na jeho pocity a vjemy, která hodlá poslat dál, neboť to považuje za účelné. Reaguje tak například na jižní Čechy, které má rád. Graficky popisuje historické příběhy, krásy přírody a ekologii. Nezapře ani svoji hudebnost.

Přátelé a obdivovatele jeho tvorby znají i jeho plátna, která jsou kupodivu barevně strážlivější než jeho grafika. S jeho tvorbou jsme se setkávali v časopisech a dnes v účelových tiscích, na jejichž tvorbě se výtvarně podílí.

Vlastimilu Sobotovi přeji a přejeme opravdu hodně volných sobot pro rodinu a jeho pejsky a mnoho zdraví a tvůrčích sil do dalších let.

Psáno v úterý 19. 11. 2013 v Hostivaři

Karel KROPIK

Vlastimil SOBOTA, malíř, grafik a grafický designér, se narodil 1. 12. 1953 v Praze. Je absolventem Střední průmyslové školy grafické (B. Blažej, 1969-1973) a Střední odborné školy výtvarné Václava Holara v Praze (1987-1989). V letech 1971 až 2006 byl členem SSPE a rovněž pracoval ve výboru. Pravidelně se věnuje tvorbě exlibris a zúčastňuje se soutěží a přehlídek. Jeho oblíbenou technikou je barevná litografie. Pro SSPE graficky upravil a provedl sazby Rejstříku obsahu publikací z let 1983 až 2002, knihy *Současní tvůrci exlibris z okruhu SSPE (2008)* a barevného časopisu *Knížní značka pro rok 2013*. Společně s Miroslavem Hourou je autorem výtvarného řešení listů *Slovníku tvůrců exlibris*. S jeho výtvarnou tvorbou se můžeme seznámit na webových stránkách <http://sobotavlastimil.wz.cz/>.

OSMDESÁTILETÝ MLADÍK JAN MAULER

Od sedmdesátých let minulého století se na vlně grafické tvorby, jako umělecký tiskař, trvale usadil v paměti sběratelů grafiky a exlibris a samozřejmě i u řady výtvarníků Jan MAULER. Osobnost, která se svojí pílí, houževnatostí a obrovským záběrem i dalšími zájmy (především fotografie a organizování společensko-kulturních akcí, jako výstavy, přednášky a archivace dokumentů o životě města) stala velmi známou.

Nechce se tomu věřit, ale 22. prosince 2013 oslavil tento aktivní občan v Moravské Třebové své 80. narozeniny. V plné síle, nesmírné aktivitě i zájmu o vše, co se kolem děje, bilancoval a hodnotit uplynulé roky a životní zážitky v kruhu své rodiny a přátel.

Řada jeho blízkých přátel - výtvarníků, jako např. J. Liesler, J. Pileček, L. Jandová, V. Komárek, L. Rusek, kteří už nejsou mezi námi, ale i řada dalších, mu svěřovala svoji grafickou tvorbu. Znalci výtvarného umění hodnotí grafický list jako dvoj-jediné dílo výtvarníka a uměleckého tiskaře a právě Jan Mauler přivedl svým umem na světlo světa ve spolupráci s výtvarníky mnoho krásných a trvalých uměleckých hodnot. To je snad jeho největší životní úspěch, a jak sám někdy připomíná, život je krátký – umění věčné. Jeho tiskařské dílo zůstane pro další generace tím věčným vkladem.

Je ke škodě uměleckých tiskařů, že sto-

jí trochu v pozadí a v tichosti očekávají první kritiky výtvarníka a následně zájem veřejnosti o výtvarné dílo. V naší zemi se vypracovalo několik velmi schopných uměleckých tiskařů, kteří jsou dvorními

M. Rumlarová a J. Mauler na sjezdu v Plzni

tiskaři mnoha výtvarníků, a právě takový punc získal Jan Mauler. Přesto, že v posledních letech tvorbu u tiskařského lisu ze zdravotních důvodů dosti omezil, stále zůstal věrný svému řemeslu i koníčku. Přejeme mu stálou vitalitu, pohodu a radost z dobře vykonané práce. Na zdraví našemu jubilantovi!

Sekce SSPE
v Moravské Třebové – Jiří Vinkler

SEDMDESÁTNÍK ZDENĚK ŘEHÁK

V dobrých portrétech, zejména starých mistrů, před kterými stojím v bezmezném údivu, je všechno: je to nejen vnější podoba, ale můžeme odhadnout i život

a povahu modelu. Jak by měl ale vypadat portrét Zdeňka Řeháka? V jeho očích bychom zahlédli jiskřičky šibalství, ústa stále připravená k úsměvu a stále při-

pravená vtípně glosovat vzniklou situací. Raději bych pro něho udělal další exlibris, než popisoval životní peripetie tohoto barda, který už toho na sebe beztak hodně v minulosti prozradil sám.

Znám ho od roku 1983, kdy začal sbírat exlibris. První jeho exlibris vytvořil slovenský grafik Zdenek Bugáň, o kterého se začal zajímat, když zhlédl jeho výstavu ve foyeru kina Svět v Pardubicích. Bugáňovu výstavu jsem totiž připravil já, a právě při této výstavě jsme se seznámili.

Poznávali jsme se postupně, zejména poté, co jsme se my, sběratelé exlibris, začali v Pardubicích pravidelně scházet; to začalo někdy v roce 1985. A právě on se po čase stal hlavním garantem, organizátorem a dramaturgem pravidelných pardubických sběratelských schůzek – nyní pardubické sekce SSPE.

Zdeněk Řehák, absolvent strojírní průmyslovky, pracoval 46 let jako konstruktér, technik, mistr, stavbyvedoucí a nakonec jako metrolog. Od mládí byl velkým knihomolem a také fanouškem Jiřího Suchého a divadla Semafor, kde byl členem Jonáš klubu. Zajímal se o kreslený humor a má pěknou sbírku knih kresleného humoru. Když objevil kouzlo exlibris, tedy ve svých čtyřiceti letech, začal s velkou vervou sbírat tyto malé grafické skvosty. Jeho sbírka nyní obsahuje 80 exlibris na jeho jméno nebo na jména členů jeho rodiny; celkový počet nasbíraných exlibris a grafik už dosahuje čísla deset tisíc a pečlivě registrováno má sedm set padesát autorů. Jeho oblíbená sbírková témata jsou: humor, archa Noemova a Babylonská věž (viz též jeho články o těchto tématech), oblíbení autoři jsou Jindřich Pileček a Martin Manojlín.

Zdeněk Řehák se podílel na několika výstavách exlibris a grafiky v Pardubicích

i jinde. Publikační činnost o jeho lásce – grafice a exlibris znáte z Knižní značky a ze Sborníků. Pokud ne, můžete se podívat na jeho webové stránky <http://exlibris-archa.webnode.cz>, kde to má srovnáno s pečlivostí toho, který se pohyboval ve světě měř a vah. Jsou tam i dokumen-

Lubomír Netušil, C3, 2013

ty z výstav a z činnosti pardubické sekce SSPE.

Zdeňkova práce pro SSPE je známa všem účastníkům internetové aukce a právě tato činnost se stala po jeho přestupu z pracujícího na „státního rentiéra“ (jak důchodce označuje on sám) jeho každodenní prací i láskou. Zde, abych neopakoval již známé skutečnosti, odkazuji na jeho článek o aukcích ve Sborníku 2012. Pokud vás zajímají Zdeňkovy další činnosti, tak tuším, že jeho záliba v Baby-

lonských věžích pramení z jeho zapálení pro pěší turistiku, protože vždycky se vyškrábe na místo s pěkným rozhledem a žádnou věž či rozhlednu nemine neslezenou. Že je milovníkem vody a sauny, potvrdí návštěvníci Aquacentra v Par-

dubicích a v létě též plavci na písničních v okolí Pardubic. No, a že tomuto otužilému chlapci bylo na Mikuláše sedmdesát let, považují jeho přátelé za jeho další podařený žert.

Lubomír Netušil

EXLIBRIS JUBILANTA JAROSLAVA BROŽKA

Letos se dožil v plné svěžesti úctyhodných 90 let prof. PaedDr. Jaroslav Brožek, CSc., výtvarný pedagog, významný český teoretik v oboru barev, metodik, malíř, grafik a publicista.

Narodil se 6. 2. 1923 v Kněževsi u Olešnice na Moravě. Po maturitě na reálném gymnáziu v Boskovicích krátce navštěvoval Filozofickou fakultu UK v Praze, než byly české vysoké školy zavřeny. Po válce, v letech 1945-1949, studia dokončil u prof. C.

Boudy, M. Salcmana a K. Lidického. Doktorát z výtvarné výchovy, deskriptivní geometrie a modelování získal na ČVUT. Svou pedagogickou praxi zahájil v Teplicích.

V autorském týmu Brožek-Houra-Maleček na čerstvě zřízeném Pedagogickém institutu v Ústí nad Labem zaváděl výtvarnou výchovu učitelů a publikoval první učebnice.

V roce 1972 musela tato známá "ústecká trojka" z politických důvodů z fakulty odejít. Houra zvolil cestu umělce na volné noze a prof. Brožek byl přinucen úspěšnou práci ve školství v r. 1974 definitivně opustit. Živil se jako písmomalíř a působil 15 let v propagaci.

Právě v této životní etapě se nejvíc věnoval malbě a vlastní tvorbě, převážně užité grafice včetně novoročenek a exlibris. Stal se pravidelným recenzentem výstav, akcí KPVU a známým glosátorem svých četných poznávacích cest doma i v zahraničí, a to kresbou, slovem a fotoaparátem. Po rehabilitaci se v roce 1990 vrátil na ústeckou Pedagogickou fakultu UJEP. Během své obnovené pedagogické činnosti vystoupil jako erudovaný výtvarný teoretik na 16 mezinárodních kongresech o barvě (např. v Luzernu, Stockholmu a Budapešti), kde prezentoval výsledky své výzkumné práce v cizojazyčných sbornících a statích. V roce 1999 vyšla jeho stěžejní publikace: Výtvarné Ústí. Kronika výtvarného života v Ústí nad La-

Jaroslav Brožek, X3, 1987

bem ve 20. století a v roce 2010 mu vydala UJEP Soubor článků a statí publikovaných v denním tisku v letech 1930 až 2001.

Paralelní reprezentativní výstavy nazvané Dobrodružství barvy mu v roce 2007 uspořádaly Galerie Emila Filly v Ústí nad Labem a Městská knihovna Most. Konečně při příležitosti ukončení jeho aktivní pedagogické činnosti připravilo městské muzeum od 27. 10. do 24. 12. 2011 pro

ústeckou veřejnost velkou retrospektivní výstavu jeho obrazů a grafiky.

Dodnes jako kmenový autor a emeritní vysokoškolský profesor přispívá do odborných časopisů Výtvarná výchova a Farbe und Raum.

Námětem exlibris z roku 1987 je výklad průvodce zájezdu KPVU před pavlačovým Horynovým domem "v kožichu" na soboteckém náměstíčku u Sv. Anny.

PhDr. Jiří Ort

DVOJÍ VÝROČÍ MALÍŘE A GRAFIKA JOSEFA HODKA

(12. 6. 1888 Hořehledy – 14. 10. 1973 Plzeň)

Úvodní řeč k zahájení výstavy Josefa Hodka ve Studijní a vědecké knihovně Plzeňského kraje dne 10. 10. 2013.

Výtvarné dílo Josefa Hodka vzbuzuje právem pozornost, jak z hlediska regionálního, tak celostátního. Jeho grafické práce v oboru exlibris se dostaly do povědomí celosvětového a jsou ozdobou sbírek předních institucí a soukromých sbírek v Německu, Belgii, Nizozemsku, Dánsku, USA a samozřejmě v České republice.

Třebaže nemohl studovat na Akademii, stalo se výtvarné umění jeho celoživotním posláním. Věnoval se volné grafice, exlibris, knižní grafice, kresbě a olejomalbě. Až do svého penzionování učil na základních školách a výtvarně pracovat mohl pouze ve svém volném čase. Odborné kreslení vyučoval pouze v několika odpoledních hodinách v živnostenské škole pro typografy; v roce 1932 vydal učebnici Odborné kreslení pro typografy na živnostenských školách pokračovacích.

V dřevorytu, který se stal jeho hlavní grafickou technikou, byl vyškolen Josefem

Josef Hodek, X2/col, 1922

Váchalem. Pro školení v leptu navštěvoval ateliér Allesandra de Pian v Praze. Oporou mu byla mnohaletá spolupráce s učitelskými kolegy na Slovácku, bibliofily a sběrateli exlibris Bedřichem Benešem Buchlovanem a Karlem Jaroslavem Obrátičem.

Krutá 1. světová válka převrátila životy Josefa Hodka i jeho přátel. Hodek i Váchal se ocitli na jižní italské frontě. Váchal

Josef Hodek, X2/4, 1930

své zážitky z fronty popsal v knize Malíř na frontě, která byla vytištěna v r. 1929 nákladem Anny Mackové s mnoha dřevoryty J. Váchala. J. Hodek uložil svoje zážitky z války, básně, kresby, texty dopisů a vzpomínky do dvou rukopisných deníků: prvního s názvem Mildě 1916 a druhého, věnovaného převážně otci, pokračujícího do roku 1918.

Oba deníky jsou uloženy v rozsáhlém fondu Josef Hodek v Památníku národního písemnictví v Praze. Část textu z prvního deníku vydala Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje (ve spoluprá-

ci s PNP v Praze) v roce 2004 pod názvem Hrst vzpomínek z první světové války.

Po válce učil J. Hodek na Plzeňsku a posléze v Plzni. Mimo výtvarnou činnost se věnoval spolkovému dění, nejprve ve Sdružení plzeňských výtvarníků (od r. 1922) a pak v nově založeném (v r. 1925) Sdružení západočeských výtvarných umělců v Plzni.

Josef Hodek spolupracoval s tělocvičnou jednotou Sokol při pořádání sletových scén a také svými plakáty a pohlednicemi.

V roce 1921 se J. Hodek oženil s Marií Jičínskou, odbornou učitelkou v Plzni. Do života mladé rodiny krutě zasáhla smrt prvorozeného syna Jana v roce 1926. Druhorozený syn Jan Boleslav se narodil v roce 1927.

V letech 1921 až 1971, tedy padesát let, psal J. Hodek svoji kroniku s titulem Všecko a snad přec jen nic. Je zde zachycen jak jeho soukromý život, tak společenský, výtvarný a politický život v Plzni i v republice. Kronika skvěle zachycuje atmosféru doby a pro její vypovídací schopnost byla vydána v prepisu s původními ilustracemi jako soukromý tisk ve dvou vydáních v letech 2009 a 2012.

Výtvarná činnost J. Hodka je dokumentována katalogy z jeho početných autorových výstav a dvěma monografiemi: Bohumil Polan, Bedřich Beneš Buchlovan: Josef Hodek – malíř a grafik, Emil Kosnar Plzeň 1947 a Jan Spurný: Josef Hodek, Praha 1965.

Soupis grafického díla Josefa Hodka vydala Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje ve dvou publikacích: Exlibris a knižní grafika (2000) a Grafické cykly, novoročenky, volná grafika, pohlednice a plakáty (2001).

Podle těchto soupisů vytvořil J. Hodek 470 exlibris a téměř 100 novoročenek. Na této výstavě je věnována zvýšená pozornost knižní grafice J. Hodka, a to právem. Svojí grafikou vyzdobil podle soupisu 88 knih mezi léty 1913 až 1954. Se svojí ženou založil edici Proměna, v níž vyšlo vždy na konci let 1926 až 1935 celkem deset bibliofilských knih.

Josef Hodek vydal čtyři soubory exlibris (některé ručně koloroval), jeden soubor novoročenek, tři Zpěvníky s litografickými ilustracemi (1923, 1925 a 1927 s podtitulem Po půlnoci) a šest grafických cyklů: Pan (1914 v edici Trojráj), Život (1919), V lese (1920), Rok dětí (1922), Žena za plentou (1929) a Z dílen závodů V. I. Lenina v Plzni (1952). Soupis volné grafiky obsahuje přes 170 položek, ale není úplný, jistě zde mnohé volné grafiky chybí.

Fond Josef Hodek v PNP v Praze není podrobně zpracován; obsahuje např. korespondenci s J. Váchalem. Rovněž ve fondech sběratelů a nakladatelů v PNP lze nalézt grafiky a korespondenci J. Hodka. Téměř kompletní drobná a užitá grafika (exlibris, novoročenky) a knihy zdobené J. Hodkem jsou uloženy v Archivu města Plzně a soubory dřevorytových štočeků a vyleptaných desek v Knihovně Národního muzea a v PNP v Praze.

Dílo J. Hodka vystavila Západočeská galerie v Plzni v minulých letech na dvou významných výstavách: Umění českého západu – Sdružení západočeských výtvarných umělců 1925-1951 v roce 2010 a Josef Hodek a Josef Váchal – Žák a jeho mistr v roce 2012. K oběma výstavám byl vydán krásný katalog a výstavy vzbudily velký zájem veřejnosti.

Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje uspořádala v roce 1998 společnou výstavu grafické tvorby J. Váchala a J. Hodka a v roce 2001 samostatnou výstavu grafické tvorby J. Hodka.

V jízdárně zámku Kozel se uskutečnila výstava grafického díla J. Hodka v roce 2008.

Josef Hodek, X2/4, 1929

Na všech jmenovaných výstavách se významně podíleli nebo je přímo připravili členové plzeňské sekce Spolku sběratelů a přátel exlibris. SSPE vydal soupis exlibris J. Hodka v roce 1986 (autoři V. Opatrná a M. Votlučka) a katalogový list Slovníku tvůrců exlibris v roce 1999.

Pro rok 2014 je připravována výstava obrazů a grafiky J. Hodka v Muzeu jižního Plzeňska v Blovicích.

Jan Langhammer

130. VÝROČÍ NAROZENÍ MISTRA BAREVNÉHO DŘEVORYTU

Motto: "Maluje za slunce a deště, malovat bude v smrti ještě."

(Viktor Dyk o svém příteli K. Vikovi.)

Dlouho očekávaná výstava hořického rodáka Karla Vika (1883-1964) měla vernisáž ve čtvrtek 30. května 2013 v Měst-

Karel Vik, X2/3, 1938

ském muzeu Hořice v Podkrkonoší a byla přístupná veřejnosti po celé léto. Vik svému rodnému městu věnoval závěrečnou fázi svého pilného tvůrčího života. Jde zejména o soubor lavírovaných kreseb do Jilemnického knihy nazvané Kraj slavný kamenem a pětibarevný triptych s pohledem na město. V obsáhlé expo-

zici nechyběly díky zápůjčkám od dědiců exponáty dosud nikde nezveřejněné. (Předměty z osobní pozůstalosti, skicáře, rydla, štočky i špacírka.) Ve sloupové síni vévodila na mramorovém podstavci antická busta s dívčím portrétem - dar města Hořice Mistru Vikovi u příležitosti udělení čestného občanství v roce 1968. Ukázky olejomalby reprezentovaly jak zátiší, tak portréty a krajiny. K vidění byly akvarely a větší grafické listy včetně několika informačních panelů s fotodokumentací o jeho životě a práci. Na stolcích a vitrínách ležely pod sklem rozevřené bibliofilie, části grafických cyklů a knihy s jeho ilustracemi.

Na zahájení vernisáže kurátor zdůraznil autorovo sepětí s krajinou Českého ráje, kdy už jako student pražské akademie objevil s uměleckou družinou přátel jedinečný půvab Maloskalska a Železnobrodská a poblíž hradu Návarova pobýval. Zde poznal i svou budoucí ženu Marii Křepinskou, s níž se pak natrvalo usadil v Turnově.

Hudební vystoupení obstarala čtveřice žáků ZUŠ Hořice, kteří za pomoci Zdeny Vaškovové nastudovali z národopisného sborníku Josefa Flégla několik hořických lidových písní.

O dva měsíce později v samém srdci Českého ráje na Šolcově statku v Sobotce oslavy výročí narození Karla Vika pokračovaly. Tentokrát instaloval svůj soubor Vikových kreseb a grafiky sám kurátor Galerie Karla Samšiňáka sběratel a kolega Ivan Kozel, který se ujal o vernisáži v sobotu 27. 7. 2013 též úvodního slova. Zaslaveně pojednal o celoživotním grafic-

kém díle vedutisty Mistra Vika a komentoval jednotlivé tematické panely s drobnými užitými grafikami, exlibris, novoročenkami, diplomy a čestnými uznáními. Návštěvníky seznámil s genezí vzniku cyklů dřevorytů, portrétů a několika větších volných listů. Neváhal navštívit výstavu v Hořicích, aby nedubloval vystavené exponáty.

Vydažené odpoledne na statku zpřijemnila recitace Lenky Rancové a četba úryvků z knihy Mateřídouška - té se ujal její partner.

Citlivý výběr vystavených prací se týkal převážně námětů a motivů z nejbližších zákoutí a končin Českého ráje, které v Hořicích prezentovány nebyly.

PhDr. Jiří Ort

VZPOMÍNKA NA VZÁCNÉHO ČLOVĚKA JIŘÍHO DEMLA

Dne 3. 11. 2013 by se dožil devadesáti let středoškolský učitel a etnograf Jiří Demel. A ani se nechce věřit, že 7. 1. 2014 to bude už 8 roků od jeho smrti.

Urna s popelem Jiřího Demla byla zvednuta z původního umístění a dne 12. 6. 2011 byla pietně uložena na Valašský Slavín - hřbitov významných osobností v Dřevěném městečku Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Náhrobek tvoří prostá dřevěná des-

ka s nápisem: Jiří Demel 3. 11. 1923 – 7. 1. 2006, učitel, etnograf, ozdobená jednoduchým reliéfem ptáčka a zakrytá plechovou stříškou.

Z těch, kdo jsou pochováni na tomto hřbitůvku, vzpomenu alespoň některé: sportovci Emil Zátopek a Ludvík Daněk, výtvarníci Alois a Bohumír Jaroňkovi, František Podešva, Karel Hofman, Jan Kobzáň a Karel Langer, spisovatelé a básníci Ladislav Nezdařil, Jan Karafiát, Čeněk

Kramoliš, Metoděj Jahn a Marie Podešvová a herec František Hanus.

Jiří Demel se sice narodil v Opavě, ale celý život prožil převážně ve Valašském Meziříčí. Vystudoval češtinu a ruštinu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Na Valašsku učil na různých středních školách, organizoval a uváděl výstavy výtvarného umění, přednášel o umění, kultuře a architektuře, spolupracoval při pořádání Moravského festivalu poezie ve Valašském Meziříčí a publikoval v řadě časopisů. Byl významným členem mnoha spolků – SSPE, SČB, pěveckého sboru Beseda, jednoty Sokola dalších. Byl to zkrátka renesanční člověk. Mimo Valašské Meziříčí si také oblíbil Sobotku a okolí, tam zajížděl za přáteli na Šolcův statek. Na Juru vzpomínají také v sobotckém „spolku zedlanců“. V roce 2009 vydali o svém členovi poutavou malou brožurku - vzpomínkový medailon.

Jiří Demel se natrvalo zapsal do dějin literatury jako ten, kterému se podařilo určit autora překrásných milostných veršů, dnes známých jako Zápisník zmi-

zelého. Autorem tohoto cyklu lyricko-epických básní je Josef Kalda. Texty byly poprvé otištěny v brněnských Lidových novinách v rubrice fejetonů pod názvem Z pera samoukova. Tento poetický cyklus zhudebnil a ve světě proslavil Leoš Janáček. O svém odhalení autora textu Zápisníku zmizelého napsal Jiří Demel samostatnou stať do knihy Jana Mikesky Tajemství P. S., vydané v roce 1998 nakladatelstvím Lípa Vizovice.

Kromě milých vzpomínek na pozoruhodného člověka nám mnohým zůstanou i nádherná exlibris, novoročenky a grafiky, vytvořené pro Jiřího Demela známými umělci a jeho přáteli, a také několik publikací, které napsal a sestavil. Nejznámější publikací je asi Čítanka o Valašském Meziříčí (1997), dále připomenou knihu, kterou vytvořil s malířkou Marií Bognerovou: Listy do památníku mého města (1969) a za pozornost stojí i drobná monografie - Zdeněk Mičoch (2002).

Dušan Sazovský

SJEZD SSPE – TÁBOR 2013

Krásné jihočeské město Tábor bylo místem letošního sjezdu Spolku sběratelů a přátel exlibris. Veškeré sjezdové akce, mimo výstav, se od pátku 20. do 22. září 2013 uskutečnily v Kongresovém hotelu Dvořák Tábor, tak jako tomu bylo již před čtyřmi lety. Velikost sálu, kde probíhala výměna exlibris a malé grafiky, přispěla ke klidné a příjemné atmosféře i přes vysoký počet účastníků. Sjezdu se zúčastnilo celkem 245 osob - sběratelů, výtvarníků a rodinných příslušníků. Potěšující byla velká účast zahraničních sběratelů, kterých přijelo více než padesát. Nejvíce jich bylo již tradičně z Nizozemska (12), Belgie (10) a Slovenska (9). Potěšující byla přítomnost dvou účastníků z Číny a jedné výtvarnice (Česky) z USA. Naopak malé zastoupení mělo Německo a Rakousko, tedy země, kde má sbírání grafiky dlouhou tradici a jejich členská základna je podobná té naší.

Zahájení sjezdu, spojené s vernisáží společně výstavy Petra Brátky, Teodora Buzu a Marie Michaely Šechtlové, bylo v gotickém sále Husitského muzea na Žižkově náměstí.

Zahájení sjezdu v Husitském muzeu v Táboře, foto M. Petřík

Úvod při zahájení kongresu patřil hlavnímu organizátorovi panu Jiřímu Hlinovskému, který po přivítání účastníků krátce informoval o sjezdovém programu. Následovalo přivítání hostů zástupcem ředitele Husitského muzea panem PhDr. Zdeňkem Vybíralem. Účastníky, jak z České republiky, tak ze zahraničí, přivítal předseda SSPE K. Urban. O hudební doprovod se postarala tábořská hudební skupina Jiřího Matyáše. Zahájení sjezdu bylo zakončeno panem J. Hlinovským, který pak pozval účastníky k prohlídce výstavy a k bohatému pohoštění. Neformální setkání pokračovalo večer v hotelu Dvořák. Sobota byl den s velkým D.

V sále se objevila řada sběratelů, kteří přijeli jen na jeden den. S nadsázkou se dá říci, že sobotní podmínky se daly přirovnat k životu ve včelím úlu. Produktem tu není sice med, jako ve včelím úlu, ale grafické listy, na které sladce hledí jejich nová majitelka, či majitel. Tento rej částečně ustal kolem 16. hodiny, kdy se sběratelé informovali, co všechno nabízí sjezdová aukce pana kolegy Ing. M. Humplíka, která začala v 17 hodin. Nabízený aukční materiál, s citem vybraný a dobře připravený a poprvé přenášený pomocí projektoru na velké plátno, byl skoro všechn vydražen. Poděkování za tuto časově náročnou akci patří panu Ing. M. Humplíkovi. Večer se velká část sběratelů sešla na slavnostní večeri. Ještě před samotnou večerí ocenil předseda spolku K. Urban společně s panem J. Hlinovským věrné zahraniční sběratele malým dárkem. Byli to: pan Ottmar Premstaller z Rakouska, pan Jack van Peer z Belgie a paní Maria Paula de Haas van Riemsdijk z Nizozemska. I když se večere trochu protáhla, o dobrou zábavu nebyla nouze.

Nedělní ráno rozdělilo účastníky sjezdu na dvě skupiny. Jedna skupina, ti nenasytní, se opět sešli na sále a pokračovali ve vyměňování, a druhá skupina odjela autobusem na výlet do nedalekého Milevska. Na programu byla návštěva nejstaršího kláštera v jižních Čechách, založeného šlechticem Jiřím z Milevska v letech 1184 až 1187. Prohlédli

jsme si latinskou školu s expozicí barokní knihovny, městské muzeum, gotickou baziliku (s novorománskou přestavbou) Navštívení Panny Marie s gotickou Opatskou kaplí svaté Markéty a románsko-gotický kostel svatého Jiljí. Následoval krátký přesun do Plané nad Lužnicí, kde mohli účastníci zájezdu zhlédnout výstavu heraldických exlibris s následným malým občerstvením.

Nedělní odpoledne bylo věnováno komentované prohlídce divadla Oskara Nedbala v Táboře, kterým nás provedla paní Jindřiška Nezvedová. Po celou dobu trvání sjezdu bylo možné také navštívit výstavu akademického malíře Herberta Kiszy v Galerii 140, která stála za to. Většina z nás poprvé uviděla autorovu nádhernou práci s dřevem.

Nutno zmínit též vypsanou výtvarnou soutěž pro žáky základních a středních škol. Podrobnou zprávu o této soutěži najdete v následujícím článku.

Ve foyeru tábořského divadla, před výstavní sálí s nainstalovanými výstavami pana J. Hlinovského Sport v grafice a Hory na exlibris, které byly účastníky sjezdu pochvalně komentovány, byl tábořský sjezd SSPE zakončen výborným, nádherně zdobeným pečivem od paní Jiřiny Hlinovské a přípitkem moravským vínem.

Na závěr bych rád poděkoval všem, kteří se na přípravě sjezdu podíleli. Děkuji především panu Jiřímu Hlinovskému, který sjezd připravoval a v jehož režii celý sjezd probíhal, a jeho spolupracovníkům Miroslavu Petříkovi (grafický list a dětská soutěž) a Mgr. Pavlu Pichovi (výlet do Milevska). Na sjezd v Táboře, který nám přinesl celou řadu krásných zážitků, budeme po návratu domů rádi vzpomínat.

Karel Urban

VÝTVARNÁ SOUTĚŽ EXLIBRIS TÁBOR 2013

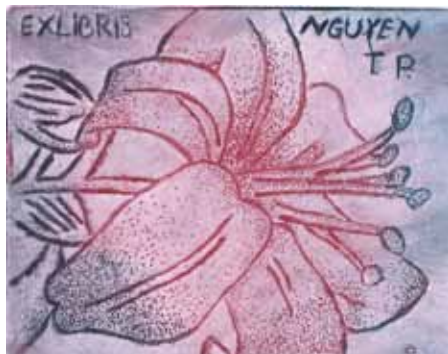
Městský dům dětí a mládeže Týn nad Vltavou, DDM Tábor a DDM Český Krumlov uspořádaly s podporou SSPE již podruhé výtvarnou soutěž Exlibris Tábor 2013. Cílem takovýchto soutěží je seznámit širokou veřejnost a především žáky a žákyně základních a středních škol s grafickou tvorbou knižní značky - exlibris. Do soutěže bylo přijato 268 exlibris ze 17 školských zařízení z celé republiky a ze Slovenska. Hlavním tématem byl sport a sportovní osobnosti. Soutěžní kategorie:

A) sportovní motivy, B) ostatní motivy. Věkové kategorie: 1) žáci do 15 let, 2) studenti od 16 do 19 let. Kategorie škol: a) základní a střední školy, b) základní umělecké školy, c) střední školy s uměleckým zaměřením, d) zájmové kroužky středisek volného času DDM.

Hudebník a organizátoři soutěže: J. Pich, M. Petřík a J. Šálená

Hodnocení soutěže proběhlo 25. 6. 2013 v DDM Tábor. Hodnotící komise byla ve složení: Jakub Pich (předseda komise a ředitel DDM Český Krumlov), akad. malířka Marie Michaela Šechtlová, Monika Zíková (vedoucí oddělení estetiky DDM Tábor), Jiří Hlinovský (člen výboru SSPE), Pavel Pich (výtvarný obor, zástupce ředitele ZUŠ Milevsko) a Miroslav Petřík (výtvarník a ředitel MěDDM Týn nad Vltavou). Hlavními kritérii byly fantazie, originalita tématu a grafické zpracování. Přihlíželo se k náročnosti zpracování zvoleného tématu v grafické technice s ohledem na věk soutěžících. Bylo uděleno celkem 7 prvních, 13 druhých a 17 třetích míst, 3 ceny ředitelů DDM a 36 čestných uznáních. Nejvíce byla obsazena kategorie ZUŠ do 15 let v kate-

Nguyen Traak Phuong, C4, 2013

rii ostatní motivy. Náročné téma se sportovní tematikou bylo zastoupeno 80 exlibris. Autoři oceněných prací převzali ceny při slavnostním vyhlášení vítězů 21. 9. 2013 v kongresovém sále Wellness & Congress Hotel Dvořák v Táboře, kde probíhal mezinárodní sjezd sběratelů a přátel exlibris. Diplomy a ceny včetně velmi hodnotných grafických listů věnovali do soutěže přední čeští i zahraniční výtvarníci. Vítězům je předávali: Jitka Šálená - zástupkyně odboru kultury Jihočeského kraje, Jiří Hlinovský – člen výboru spolku SSPE, Jakub Pich - ředitel DDM Český Krumlov, Josef Musil – ředitel DDM Tábor a ředitel výtvarné soutěže

Miroslav Petřík - ředitel MěDDM Týn nad Vltavou. Po celou dobu sjezdu byly v kongresovém sále hotelu vystaveny oceněné i další vybrané práce.

Přítomní sběratelé a umělci mohli vyhodnotit v hlasovací soutěži „své nejlepší vystavené exlibris“. Do této soutěže věnoval hlavní cenu akademický malíř Jiří Brázda, který se stal laureátem letošního prestižního XXIV. Mezinárodního bienále současného exlibris v Malborku. Nejvíce hlasů (bez rozdílu kategorií) získala Barbora Svobodová za grafiku s názvem Pampeliška v technice suché jehly a druhé místo obsadila Alena Rečková, obě členky výtvarného grafického klubu Bludička MěDDM Týn nad Vltavou, který vede Miroslav Petřík. Na třetím místě se umístil Ngoc Minh Nguyen ze ZUŠ Plzeň, Jagellonská. Všichni autoři přijatých exlibris jsou uvedeni v katalogu soutěže, kde jsou rovněž otištěny všechny vítězné práce. Rozsáhlý barevný katalog byl pořízen díky finanční účasti Jihočeského kraje a byl zaslán všem účastníkům soutěže. Naším přáním je uspořádat soutěž exlibris pro děti a mládež pokaždé při příležitosti sjezdu SSPE v Jihočeském kraji. Těší nás, že úroveň soutěžních exlibris je velmi vysoká, a kolekce, které jsme ze soutěží vytvořili, nabízíme k zapůjčení pro výstavy ve školách, knihovnách, muzeích nebo i v renomovaných galeriích po celé republice.

Miroslav Petřík

HOURA LETOS PODRUHÉ A JEŠTĚ DO TŘETICE

Pod názvem Vzpomínka II., následně po výstavě grafik v Hollaru Vzpomínka I., se v pražské Nové síni ve Voršilské ulici uskutečnila i druhá výstava Miroslava Houry (1933-2006). Při příležitosti jeho

8. 2013 uvedla kurátorka výstavy PhDr. Blanka Stehlíková. V kulturním programu vystoupilo vokální kvarteto The Swings a recitátorka Karla Erbová s přednesem vlastní básně k počtě autora. K této výsta-

Autor článku PhDr. Jiří Ort před rekonstruovaným ateliérem Miroslava Houry

nedožitých 80. narozenin zde byl důstojně připomenut i jeho odkaz malířský. Mezi vystavenými pracemi převažovaly reliéfní obrazy s polychromovanými vyřezávanými rámy evokující gotické deskové obrazy Mistra Theodorika či v moderní době ryteckou tvorbu Františka Bílka nebo Josefa Váchala. Reprezentativní soubor malířského díla doplnily dekorativní artprotisy a rozměrnější aradecory. Vernisáž za velké účasti výtvarníků a přátel, včetně mimopražských hostů, dne 14.

ve připravila PhDr. Libuše Hourová s kolektivem zasvěcený katalog s 17 barevnými reprodukcemi vybraných exponátů. Vyvrcholením oslav nedožitého výročí umělce českého Severu však byla bezesporu retrospektivní souborná výstava pod názvem Ústecké „nanebevzetí“ Miroslava Houry v Muzeu města Ústí nad Labem, přístupná do konce října. V rozsáhlých výstavních prostorách se kurátoři Václav Houfek a Martin Krsek chopili příležitosti představit umělce s udivují-

cí rozmanitostí talentu: nejen jako grafika a malíře, ale také jako rytce, řezbáře, dekorátéra, vitrážistu, kovotepce, typografa, ilustrátora, pisatele deníčků, publicisty a pedagoga. Teprve, když projdeme všechny sály s desítkami různých artefaktů, si uvědomíme autorovu všestrannost a umělecké zrání v různých etapách tvorby včetně možnosti nahlédnout do zjednodušené rekonstrukce ateliéru s věrnou a působivou atmosférou.

S neuvěřitelnou pracovní posedlostí a troufalostí se pouštěl do mohutných až nadlidských projektů ve veřejném prostoru.

Na jedné straně dokázal svou křehkou duši vtěsnat do drobných lyrických opusů v podobě exlibris a novoročenek a na straně druhé se rozmáchnout s robustní zarputilostí do časově, technicky a fyzicky náročné práce na aradecorech a art-pitisech nebo dokonce na gigantické mozaice - největší ve střední Evropě.

Každý, kdo tuto výstavu navštívil, odcházel s přesvědčením, že šlo o jednu z nejvýraznějších uměleckých osobností 20. století v severočeském regionu.

PhDr. Jiří Ort

JEŠTĚ K MALBORKU 2013

O úspěších Jiřího Brázdy (1. cena) a Miroslava Hlinky (3. cena) v letošním Malborku jsme psali již v minulém čísle (Knižní značka 3/2013, s. 94) s podrobným a poupatavým popisem, jak probíhaly s tím související události. Soutěž na zámku v Malborku je tradiční. Letos to byl již 24. ročník! Pokud to jde, zpravidla k výsledkům připisujeme i některé statistické údaje. Nezískali jsme je všechny, ale základní ano.

Soutěže se zúčastnil vysoký počet výtvarníků: celkem 328 ze 40 zemí! Málo obvyklý počet! Do dalšího kola soutěže a na výstavu byly vybrány práce 190 autorů z 33 zemí, jejichž seznam máme. Následující soupis zúčastněných českých výtvarníků není úplný a týká se jen vybraných výtvarníků: Karel Beneš, Daniela Benešová, Jiří Brázda, Hana Čápková, Karel Demel, Petr Hampl, Pavel Hlavatý, Zbigniew Kubeczka, Martin Manojlín, Jaroslav Minář, Lubomír Netušil a Miroslav Petřík. Celkem tedy 12 umělců, což také není počet obvyklý!

Přestože zájem našich sběratelů je soustředěn hlavně na tvorbu umělců našich,

Miroslav Hlinka, C7, 2013

snad nebude vadit, když si uvedeme, kdo byl kromě našich výtvarníků oceněn medailemi a diplomy. Z celkových deseti to byli dále: Hana Glowacka z Polska (2. cena), Malou Maria Oi Yee Hung z Číny, Julian Jordanov z Bulharska, Jaroslav Kačmar (Kachmar) a Konstantin Kalinovič (Kalinovich) z Ukrajiny, Pietro Pao-

lo Tarasco z Itálie a Vladimír Zujev (Zuev) z Ruska. Budeme se s nimi jistě často setkávat. V této souvislosti stojí za připomenutí, že Cenou Henryka Feilhaera byl odměněn stále známější Estonec Lembit Lõhmus.

Josef Chalupský

Současná americká grafika - UNBOUNDED

Galerie Hollar 18. 9. – 13. 10. 2013

V pražské galerii HOLLAR byla uvedena výstava UNBOUNDED (v překladu nespoutaní), výběr z grafických prací 53 členů newyorské grafické dílny Manhattan Graphics Center. Výstava byla výsledkem spolupráce mezi SČUG Hollar a MGC, v jejímž rámci byla v termínu 1. – 31. 3. 2013 prezentována přehlídka tvorby 11 členů Hollaru v New Yorku pod názvem Duchovní rozměr grafiky. Vystavovali tam: K. Demel, E. Hašková, H. Horálková, J. Kavan, M. Králová, A. Laufrová, P. Piekar, M. Pošvic, H. Storchová, P. Sukdolák a N. Synecká.

V Hollaru newyorští výtvarníci představili více než 60 leptů, serigrafí, monotypů, monoprintů, colagrafií, dřevorezů či foto-gravur, tedy i některých technik u nás běžně nepoužívaných. Šlo o výběr z původně více než 200 přihlášených prací od výtvarníků různého uměleckého, kulturního, etnického a estetického zázemí, který byl svěřen známé newyorské výtvarnici, profesorce grafiky na University of Vermont Jane Kent. Byla vystavena jak díla abstraktní, tak díla realistická, s motivy rostlinnými a živočišnými, či grafiky zachycující newyorský městský kolorit. Technická různorodost grafik a jejich tematická rozmanitost nabídlly zajímavý pohled na současnou grafickou tvorbu newyorských umělců.

David Storey, S1, 2003

Tak vedle bravurní barevné mezzotinty Fredericka Mershimera, vystihující energii a ducha města, které nikdy nespí, stály gesturální lepty Newyorčana indického původu Vijaye Kumara s krajinou zastřenou dynamickým překreslováním. Kromě tradičních technik byly prezentovány kombinované techniky či práce, jejichž autoři expe-

rimentují s fotografickými technikami (Franco Marinai, Douglas Collins). Představena byla též tvorba zakládajících členů MGC (Vijay Kumar, Meredith Meyers, Margaret Nussbaum) i grafická tvorba mladší generace (Mathew Wilson, Chrissy Lloyd, Kirsten Flaherty, Katerina Kyselica). Kurátorsky výstavu připravila výtvarnice Beth Ganz, která se spolu s několika dalšími vystavujícími zúčastnila otevření výstavy. Při vernisáži měla úvodní slovo další z vystavujících Katerina Kyselica, která se zúčastnila i našeho tábořského sjezdu sběratelů exlibris a stala se členkou SSPE. K oběma výstavám byly vydány barevné katalogy (s anglickým textem) a jsou k dispozici v Galerii Hollar.

Aleš Nevečeřal (s použitím části textu Kateriny Kyselicy z tiskové zprávy k výstavě)

XIX. FESTIVAL KOMORNÍ GRAFIKY

Galerie Hollar, 13. 11. – 22. 12. 2013

Tradiční předvánoční výstava komorní grafiky přinesla letos několik nových výtvarných pohledů na maloformátovou grafiku.

Nakonec s významem pojmu „komorní grafika“ se po svém vyrovnával i kurátor výstavy a autor článku z pozvánky, grafik Pavel Sivko: „Dílo nemusí být pokaždé „velké“, aby oslovilo a přesvědčilo. I krátká upřímná báseň někdy vydá za rozvleklý román. Dá se říci, že komorní dílo je možná ve svém výsledku přesvědčivější, neboť nás dovede rychleji k poznání, k myšlence, ke sdělení. Pravda, komorní dílo to má také v něčem těžší, musí se umět vyvarovat „ukecanosti“, musí se vymanit z klišé, musí být původní, musí vás vlastně svou stručnou výpovědí zaskočit. Není nad to, když si uvědomíte, že dílu rozumíte, že je vám sympatické a příjemné, že nevadí, pokud je váš vzhled do díla vlastně taky komorní. A pokud se dostanete až sem...na další cestu vám přeji šťastnou cestu.“

Na 40 autorů zde představilo své práce a mnohé z nich se staly milým dárkem pod vánočním stromečkem. Všimněme

si letos jen několika z nich – Jiří Brázda svým souborem exlibris opět dosvědčil své významné postavení i v mezinárodním měřítku, Hana Čápková ke svým běžným oblíbeným námětům přidala soubor Voskovec + Werich. Mile překvapil Mikoláš Axmann svými kamenotisky se společným názvem Planetárium, když trochu pozměnil rukopis a přidal barevnost. Té ostatně využil i Jan Hladík, když své starší černobílé tisky předvedl v barvě. A stejně tak nejmladší členka Hollaru Hana Šuranská použila výrazné (téměř „váchalovské“) barvy na svých linorytech z cyklu Cesta do Santiaga de Compostela.

A samozřejmě se nelze nezmínit o letošních laureátech cen za komorní grafiku: Cena SČUG Hollar byla udělena Ivo Křenovi za jeho barevné linoryty s islandskou krajinou, Cenu Nadace Hollar obdržel František Oberfalcer, člen Hollaru žijící ve Francii a Cenu SSPE získala letos Hana Storchová za svou dlouholetou výtvarnou tvorbu jemných poetických exlibris a každoročních vtipných novoroček.

Aleš Nevečeřal

VÝSTAVA KARLA MUSILA V CHRATAVĚ

Mgr. Karel Musil měl v srpnu 2013 vý-

stavu v Městské galerii v Chrástavě s názvem Kouzlo exlibris. Vernisáž 31. 7. 2013 zahájil starosta města pan Ing. Micha-

el Canov, který mimo jiné vzpomněl na prof. Ladislava Dvořáka a malíře Josefa Švihlu, kteří rozeznali schopnosti a nadání autora výstavy.

Malý prostor dovolil vystavit pouze 7 panelů, tj. 42 exlibris. Návštěvníky zaujal především velmi dobře a originálně zpracovaný cyklus s názvem Jazz. Zbývající exlibris, podle požadavků majitelů, ukázala na věčně trvající téma vztahů mezi mužem a ženou s důrazem na sexualitu. Také tradiční otázky lidského bytí a vztah k přírodě našly svoje uplatnění.

Karel Musil, C4, 2011

Čtyři panely s názvem Čtyři roční období ukázaly, že autor zvládl a má rád i jinou výtvarnou techniku. Na posledním panelu byla ukázka dvou kreseb tužkou o velikosti 74x39 cm s názvem Lidé a vesmír. Je těžké postihnout úmysl autora, vždyť propletené ruce směřující vzhůru mohou evokovat cokoli. Pokus o odhalení tajemství vesmírů? Vše jasně zpracované do nejmenších podrobností, čistá modelace a přesné obrysy, vyznačené tenkou linkou, daly návštěvníkům podnět k přemýšlení.

Dosavadní práce K. Musila pro přátele exlibris, zkušenosti, trpělivost a umělecká pokora slibují další umělecký růst. Průběh vernisáže je zaznamenán na http://www.youtube.com/watch?v=j-Vpnwf_E5L8.

Spolu s návštěvníky výstavy mu přeje ještě hodně krásné práce, a to nejen pro sběratele exlibris, ale rovněž pro milovníky volné grafiky, která dává umělci větší prostor pro fantazii a která nesvazuje a nelimituje.

Zdeněk Konečný

MIRKO RIEDL UŽ NENÍ MEZI NÁMI

Není tomu tak dávno, co jsem do Knižní značky napsala článek o knihovníkovi a velkém, ba největším znalci starých tisků a exlibris na našem území, Mirko Riedlovi. Před více než třemi roky Mirko, čilý a relativně zdravý, slavil devadesáté narozeniny. Mnohokrát jsme se spolu těšili nad jeho sbírkami plakátů a exlibris – jakoby se s nimi loučil před tím, než je věnuje Moravské galerii v Brně.

Své sbírky daroval s příslibem Moravské galerie, že alespoň část jeho daru brzy vystaví. Bohužel, za více než tři roky se

výstavy nedočkal. Několikrát jsem se ptala jeho jménem, kdy výstava bude a vždy jsem slyšela odpověď, že sbírka je rozsáhlá a zpracovává se. Ještě, že se dočkal počátkem roku 2010 výstavy moravských tvůrců exlibris v Památníku písemnictví na Moravě v Rajhradě u Brna.

Pro každého člověka, zejména staršího, je největším ohrožením zdraví a života úraz. Ten ve svém opakování se stal pro Mirka osudným. Dožil se však vysokého věku v relativně dobrém zdravotním stavu. Komu z nás se to podaří?

Mirko Riedl zemřel 16. 10. 2013 v Brně.

Za osm dní jsme se pak s ním rozloučili v obřadní síni brněnského krematoria. Všem, kdo ho měli rádi, bude chybět.

V Brně 20. 11. 2013

Za přátele z KPVU a SSPE Jarmila Janků

Mirko Riedl, knihovník, historik a sběratel plakátů, grafiky a exlibris, se narodil 19. 6. 1920 v Brně. Členem SSPE se stal v roce 1942 a jeho členství trvalo 71 let! O živo-

tě, díle a sběratelství Mirko Riedla se dočtete z článků: Němec, Z.: Práce, která zanechává stopy. In: Sborník pro exlibris a drobnou grafiku 2004, s. 57; Janků, J.: Mirko Riedl se dožil devadesáti let. In. Knižní značka 2/2010, s. 41; Haimann, P.: Exlibris z Moravy. In. Knižní značka 2/2010, s. 49.

V posledních letech psal M. Riedl závažné badatelské články do Sborníku pro exlibris a drobnou grafiku. Jedná se o ročníky: 2002, 2003, 2005 a 2007. Kratší články napsal M. Riedl do Knižní značky 2 a 4/2005; 1, 2, 3 a 4/2006; 1 a 3/2007; 4/2009. V roce 2006 se rozhodli pánové Dušan a Mirko Riedlovi věnovat Památníku písemnictví na Moravě více než sedm set titulů knih, týkajících se Moravy.

Více než 4 700 plakátů a 17 000 exlibris daroval M. Riedl Moravské galerii v roce 2011. Moravská galerie připravuje výstavu nejlepších děl z Riedlovy sbírky pro rok 2015.

PLACENÍ ČLENSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ ZA ROK 2014

Členské příspěvky za rok 2014 zůstávají ve stejné výši jako v roce 2013, tj. 600 Kč pro české členy, 700 Kč (28 euro) pro slovenské členy a 1000 Kč (40 euro) pro ostatní zahraniční členy (včetně nákladů na poštovné 400 Kč). Čeští členové, kteří dovrší v příštím roce věk 80 let a starší, platí pouze udržovací příspěvek 50 Kč. Čestní členové spolku členské příspěvky platit nemusí. Členské příspěvky je možno platit v hotovosti u pokladníka spolku, přiloženou složenkou nebo převodem na účet spolku: číslo účtu 87951/0300, variabilní symbol = evidenční členské číslo. Do zprávy pro příjemce uvádějte: jméno – příspěvky SSPE.

Pro zaslání plateb ze zahraničí platí pro číslo účtu vedeného v euro:

SWIFT/BIC: CEKOCZPP, IBAN: CZ02 0300 0000 0002 3224 2690.

Pokud chcete být i v příštím roce členy našeho spolku, uhradte členské příspěvky nejpozději do 31. března 2014. Pokud se rozhodnete členství ve spolku ukončit, oznamte to výboru spolku rovněž do 31. 3. 2014.

Prosíme členy, aby si uvědomili, že pozdní placení členských příspěvků způsobuje nežádoucí zvýšení nákladů za rozesílání upomínek a ztěžuje vytváření adresářů pro rozesílání spolkového časopisu Knižní značka a dalších publikací. Členům, kteří nezaplatí včas členské příspěvky, pozastavíme rozesílání spolkových publikací.

Členskou evidenci má na starosti již mnoho let pan Ing. Jan LANGHAMMER, tel. 377 265 076, e-mail: langhammer.jan@o2active.cz, poštovní adresa: Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň a pokladníkem je pan Ing. Jiří MALÝ, tel. 602 276 210,

e-mail: jirkamaly@yahoo.com, poštovní adresa: Strašinská 3205/11, 100 00 Praha 10.

Výbor SSPE

PUBLIKACE

Oldřich Kulhánek. Soupis novoročenek a exlibris 1969-2012

Vydal SSPE v edici Uzavřené dílo, svazek 6, v září 2013, náklad 350 výtisků, při příležitosti sjezdu SSPE v Táboře. Úvodní text napsal dr. S. Vencl, který rovněž provedl konečnou redakci obou soupisů. Publikace má 44 stran, formát A5, obsahuje fotografii O. Kulhánka a reprodukce 13 grafik. ISBN 978-80-904444-7-8. Sazbu a tisk provedla Nová tiskárna Pelhřimov. Redaktorem edice Uzavřené dílo je Ing. M. Humplík.

Publikace je vzorně vtištěna na matném křídovém papíru a je výbornou pomůckou pro sběratele grafiky O. Kulhánka a dokumentem trvalé hodnoty. Publikaci obdrželi účastníci sjezdu v Táboře jako dar SSPE. Zbytek nákladu je v obvyklém prodeji spolku. K publikaci byl vydán v omezeném nákladu 50 kusů novotisk leptu novoročenkou PF 1983 F. Turnovce; novotisk je rovněž v prodeji pro členy SSPE.

Lgh

Sborník pro exlibris a drobnou grafiku 2013

Péčí redaktora Ing. Milana Humplíka vyšel letos již dvanáctý sborník. Ten letošní má 70 stran a obsahuje třináct článků: Vladimír Suchánek: Pocty mým současníkům; Arno Pařík: Fingesten znovu

objevený; Bogumila Omieczynska: Pa-desát let bienále Malbork. Mezinárodní bienále současného exlibris v Malborku 1963-2013; Grzegorz Matuszak: Význam malborského bienále exlibris; Magdaléna Rychlíková: Sběrka exlibris Bedřicha Beneše Buchlovana. Příběh sbírky exlibris Bedřicha Beneše Buchlovana v Náprstkově muzeu; Petr Beránek: Sběrka exlibris Bedřicha Beneše Buchlovana v Galerii výtvarného umění v Ostravě; Josef Werner: Rozhovor mezi Josefem Wernerem a jednou jeho kresbou o světě tvaru, hlubším smyslu poetickém a hravém umělci; Karel Žižkovský: Novoročenky šermíře a uměleckého tiskaře Tomáše Svobody; Marie Rumlarová: Příběh Anny Mackové; Vilma Hubáčková: Místo pro imaginativ (autorská kniha a bibliofilie); Henry Tauber: Stručná historie německé společnosti Exlibris; Zdeněk Řehák: Možný dialog sběratele exlibris s jeho manželkou; Lucie Holá: Hollarka – historie a současnost.

Příjemným překvapením je barevný tisk úvodního článku V. Suchánka a dvoustránková barevná příloha reprodukcí exlibris M. Fingestena.

Jako první obdrželi Sborník členové SSPE, kteří se zúčastnili sjezdu v Táboře, kde si současně mohli zakoupit přílohu Sborníku - grafický list V. Suchánka. Ostatním členům SSPE byl Sborník rozeslán prostřednictvím Postservisu.

Lgh

ČASOPISY

BOEKMERK tijdschrift voor ex-libris kunst. Nummer 40/2013

Další článek o exlibris slavných výtvarníků je věnován německým výtvarníkům: Hans am Ende (1864-1918), Lovis Corinth (1858-1925), Paul Klee (1879-1940), Max Klinger (1857-1920), Käthe Kollwitz (1887-1942), Max Liebermann (1847-1935) a Franc Marc (1880-1910). Zobrazení opic na exlibris je věnován článek Jacka van Peera, který v dal-

šich člancích informuje o sjezdu SSPE v Plzni a kongresu FISAE ve Finsku. Peter De Koninck (*1963) je belgický grafik, jehož inspirací při tvorbě leptů je architektura. Marie-Rose Theunis vzpomíná na svá sběratelská léta. Jsou představeny zahraniční výtvarnice: Galina Pavlova (*1962) z Bulharska a Ulyana Turchenko (*1980) z Ukrajiny. Na výstavě významných exlibris v Sint-Niklaas bylo vystaveno exlibris Ing. O. Hradečného od K. Šimůnka.

Lgh

■ **BOEKMERK tijdschrift voor ex-libris kunst. Nummer 42/2013**

V úvodníku jsou citována slova bulharského výtvarníka Činovského, jak je stále nejněsnější se domlouvat s majiteli exlibris. Pojetí musí být v souladu s nyní převládajícím vkusem, aby byla exlibris měnitelná. V představování starších tvůrců přešel Boekmerk do Francie. A to s velmi pozoruhodnými jmény. Uvedeno je deset Francouzů, mezi nimi také Henri Matisse (1869-1954), Jean Cocteau (1889-1962) a Marc Chagall (1887-1985)! Samozřejmě s ukázkami.

Jack van Peer probírá exlibris se sovy. Jako správný námětový sběratel si všímá nejen těch, kde jsou sovy v prvním plánu, ale i knižních značek se sovičkami „na okraji“. Mezi ukázkami se tak ocitlo též exlibris Pavla Hlavatého (z r. 2006), kde nad stolem sedící sovička zřejmě inspiruje mladého grafika pod ní. Je to exlibris vytvořené pro řeckého vlastníka, a tak tímto způsobem příslušně vybavené. Po téměř 500 letech je připomenut lékař a anatom Andreas Vesalius (1514-1564) a osoby z té doby. Hlavní exlibris je, jak jinak, od Hedwiga Pauwelse, ale také jedno od Oldřicha Kulhánka.

Co vše se dá vyčíst z exlibris ve starých knihách? Probráno je z tohoto úhlu deset exlibris. U každého s krátkou poznámkou. Dokonale reprodukováná, každé z nich určitě potěší srdce staromilcovo. Dále je psáno o Belgičanu Christophu Meulovi (*1974) a Poláku Szymonu Prandziochovi (*1983). Krátký text je věnován oceněným v Sint-Niklaas s ukázkami Luc Van Quickenborneho a Velika Marinčevského (Veliko Marinchevski, *1979 v Sofii). V egyptské tematice je linoryt od Jaroslava Švába (z r. 1972). Po reprodukcích osmi nových exlibris, mezi nimiž jsou exlibris Jana Híska a Karla Musila, následuje obvyklý text o „Potměšilých exlibris“. Recenzována je kniha Tonyho Seebrechtse Athéna a její sova (Athena en haar uil, Antverpy 2012) a Zábavná medicína v obrazech pro lékaře a jejich přátele. Exlibris. (Recreational Medicine in Pictures for Doctors and their Sympathizers. Medical Ex libris.) Autorem je petrohradský kardiolog Jurij Šubík (Юрий Шубик, *1956). Námětový sběratel si jistě všimnou, že v recenzích jsou citována předchozí čtyři jiná díla věnovaná lékařským exlibris.

Jch

■ **L'EX LIBRIS ITALIANO**

ročník 19, číslo 1, leden-duben 2013

Úvodník napsaný předsedou AIE (Associazione italiana ex libris) nese název Dřevoryt, antická technika uměním dvacátého století. Předznamenává zčásti další obsah čísla. Je v něm slíbeno, že od příště budou každým rokem vycházet jednonámětová čísla. Oznámeno je již následující zasvěcení obsahu dvousetletému výročí narození Giuseppe Verdiho (1813-1901). Úvodní stať je věnovaná Janu Kavanovi, a to jeho přírodovědnému období. Je bohatě ilustrovaná 13 dobře vybranými exlibris.

Následuje neznámá korespondence Federica Zeriho (1921-1998), autora knih o umění a pořadatele výstav aj., s ukázkami příslušných exlibris. Každého milovníka starší grafiky zaujme připomenutí knihy Angličtí básníci devatenáctého století (Poeti inglesi dell'Ottocento) s 18 dřevoryty jejich portrétů od Petra Parigiho (Florence 1925). Všechny jsou reprodukovány. Autorem knihy je Mario Praz. Další texty jsou v podstatě věcně a zajímavě pojaté recenze výstav či knih. Jsou o výstavě uspořádané ve Varese Christosem Giannakosem na námět Homérské eposy, řecká, latinská a italská kultura na exlibris a o XI. mezinárodní výstavě (bienále) v Monferrato, pojaté jako pocta dřevorytům Luigiho Servoliniho.

Určitě zajímavá bude kniha Dřevoryt italský '900 (Xilografia italiana del'900) od Francesco Parisiho. Povzdechl si v ní: „V Itálii je dřevoryt na Akademii výtvarných umění opomíjen a veškerá výchova je skoro výhradně zaměřena na chalkografii.“ (Tím jsou míněny grafiky pořízené především do mědi, ale i do kovu vůbec, viz Knižní značka 4/2006, s. 119). Představena jsou exlibris darovaná společnosti a další zajímavá vytvořená pro členy AIE a příznivce s doplňujícími texty. Reprodukce jsou v čísle jen černobílé.

Jch

■ Exlibriswereld č. 1/2013,

Nederlandse Vereniging voor Exlibris en andere Kleingrafiek

Čínský výtvarník Hua Shaoying, nar. 1975 (Tianjin, Čína), vytváří barevná exlibris v kombinované technice, v sitotisku a počítačovou grafikou. Tři bratři, tři exlibris: Všichni bratři pocházeli z Brna: 1. Viktor R. von Bauer (1876-1939) – autor exlibris Richard Lux, 2. Moritz Chlumecký-Bauer (1882-1945) – autor exlibris A. Cossmann, 3. Peter Paul R. von Bauer (-Rohfelden) (1888-1965) – autor exlibris Richard Lux. Job Graadt van Roggen (1867-1959) byl nizozemský malíř a grafik – vytvořil 10 exlibris, v roce 2007 vyšla jeho monografie. Čínské soukromé Guafu muzeum v Pekingu koupilo sbírku nizozemského sběratele Henka van Buul (110 000 exlibris). V článku věnovanému zobrazení dud je reprodukována novoročenka PF 1961 Dr. Evžen Šindelář s chotí od M. Florianá.

Lgh

■ InPRESSIONI,

ročník 4, číslo 8, podzim 2013

Úvodník je věnován zesnulému grafikovi a zakladateli Společnosti benátských rytců Giorgiu Trentinovi (1917-2013). Zdůrazněna je také jeho protifašistická činnost, kterou konal ve francouzském exilu a po roce 1943 přímo v Itálii. Jako dřevorytec je představen Mimmo Guelfi (*1952). Z ukázek je zřejmé, že tvoří dřevorezy (X1)! Další stať je věnovaná dřevorytům Anatolije Ivanoviče Kalašnikova (1930-2007) a historii, jak Ettore Antonini (*1952) objevil pro sebe exlibris a začal je tvořit. K článku je přiložen jeden jeho původní podepsaný tisk. Bělorus Ivan Rusaček (Rusachek, *1976) je uveden v článku pod názvem Divadlo loutek. Námětové sběratele určitě zaujme „drobná grafika“ s horskou tematikou. Její větší část je pojata jako poučení čtenářů! Popisuje grafické metody! Každou s ukázkou. A tak se tam ocitl jako příklad lino-rytu lístek s protěžemi Josefa Weisera a Krakonoš s horským pozadím od Cyrila Bou-

dy coby příklad litografie. Číslo uzavírá článek předsedy italských exlibristů Maura Mainardiho o AIE (Associazione Italiana Ex Libris). Kořeny má sice již v roce 1937, ale vlastní AIE bylo založeno až v roce 1986!

Jch

■ **Mitteilungen der Deutschen Exlibris-Gesellschaft č. 1/2013**

Úvodní článek je věnován hudbě provozované na ulici; mezi devíti reprodukovánými exlibris je jedno od J. Strnada. Svině jako symbol novoročenek je název dalšího článku; mezi reprodukcemi je jedna novoročenka od A. Mackové pro rok 1926. Bruno Héroux (1868-1944), německý malíř a grafik, vytvářel rovněž exlibris. Představen je současný tvůrce exlibris Rolf Münzner, používající škrábanou litografii. Mezi novoročenkami jsou dvě české práce, V. Suchánka a P. Hampla, a jedna novoročenka od Slovenky K. Smetanové.

■ **Mitteilungen der Deutschen Exlibris-Gesellschaft č. 2/2013**

Na titulní stránce je reprodukováno exlibris od L. Bednárika. Příští kongres DEG se bude konat 1. až 4. 5. 2014 v Haltern am See. Většina obsahu časopisu je věnována kongresu DEG ve Wurzbachu: fotografie účastníků, ocenění G. Bluma, C. Wittala (poumrtně), K. Rödel, usnesení, vítězové soutěže a finanční uzávěrka roku 2012. Jsou zobrazena exlibris českých autorů: G. Alexandrova, J. Brázdy, J. Rapina a M. Richtrové.

■ **Mitteilungen der Österreichischen Exlibris-Gesellschaft, č. 1/2013**

Gutenberg – Museum v Mainzu vystavilo koncem roku 2012 soubor exlibris s tématem: divadlo a herci. V Beethoven-Hausu v Bonu se konala výstava exlibris z beethovenské sbírky Giuliani a Sergia Carrinových. Každoročně vydává rakouský spolek Xylon Österreich katalog tisků z výšky.

Franz Glanzer. Holzschnitte je název katalogu výstavy v Univerzitní knihovně v Salcburku. Rodina Graßmayerů odlévá zvony od roku 1599; jejich muzeum je v Innsbrucku. Dvě exlibris pro Josefa Graßmayera vytvořil v dřevorytu Hans Andre (1902-1991). Se zpožděním vyšel Österreichisches Jahrbuch für Exlibris und Gebrauchsgrafik, 2011/12; je uveden stručný obsah článků. Námětovému sbírání exlibris s pohledy na města je věnován článek T. Cernajseka. Další ze série článků Die ÖEG vor 100 Jahren je věnován činnosti spolku v roce 1913. Časopis uzavírá článek k úmrtí Oldřicha Kulhánka od W. Humplstöttera, dlouholetého autora přítele, se dvěma reprodukcemi exlibris.

Lgh

VÝSTAVY

■ **Poštovní muzeum Praha**

Výstava Eva Hašková, Jan Maget – Grafika, ilustrace, poštovní známka

Termín: 20. 11. 2013 – 23. 2. 2014

■ **Galerie HOLLAR** - výstavní plán na rok 2014, 1. pololetí

Smetanovo nábřeží 6, 110 00 Praha 1

2. 1. – 2. 2. 2014	Jubilanti Hollaru 2014
5. 2. – 2. 3. 2014	Mladá grafika (studenti VŠUP v Praze)
5. 3. – 30. 3. 2014	Dalibor Smutný
2. 4. – 27. 4. 2014	Marie Blabolilová
30. 4. – 25. 5. 2014	Litografická dílna Petra Korbeláře
28. 5. – 22. 6. 2014	Ladislav Čepelák a jeho žáci
5. 6. – 20. 7. 2014	Jaroslav Hořánek

Přílohy:

Pozvánka na valnou hromadu.

Pozvánka na zájezd do Bodio Lomnaga.

**Časopis Kníží znáčka vydává pro své členy od roku 1937
Spolek sběratelů a přátel exlibris, založený v roce 1918,
se sídlem v Praze 9, Zelenečská 129/34.**

Poštovní adresa: P. O. BOX 645, 111 21 Praha 1.

IČO: 00443522

Webové stránky: www.sspe.cz

Číslo účtu/Konto:

87951/0300 v měně CZK, Československá obchodní banka a. s.,
Radlická 333/150, 150 57 Praha 5

Číslo účtu/Konto:

IBAN: CZ02 0300 0000 0002 3224 2690,
SWIFT/BIC: CEKOCZPP v měně EURO, Československá obchodní banka a. s.,
Radlická 333/150, 150 57 Praha 5

Předseda: Karel Urban, Na Vyhlídce 291, 252 06 Davle

E-mail: urbankm@tiscali.cz.

Telefon: 251 566 517

Mobil: 728 150 639

Místopředseda a jednatel: Ing. Milan Humplík, Gagarinova 510/21, 360 20 Karlovy Vary

E-mail: mi303hu@gmail.com. Telefon: 353 225 454, 241 432 635

Mobil: 728 342 132

Pokladník: Ing. Jiří Malý, Strašinská 3205/11, 100 00 Praha 10

E-mail: jirkamaly@yahoo.com. Mobil: 602 276 210

Redaktor Kníží znáčky a členská evidence: Ing. Jan Langhammer, CSc.,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň 12

E-mail: langhammer.jan@o2active.cz

Telefon: 377 265 076

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 4/2013

Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň 12, e-mail: langhammer.jan@o2active.cz.

Redakční kruh: Ing. Milan Humplík, doc. RNDr. Josef Chalupský a Aleš Nevečeřal.

Jazyková korektura: René Keller.

Počítačová sazba článků a výběr obrázků: Ing. Jan Langhammer, CSc.

Grafická úprava, sazba a zlom: Vlastimil Sobota.

Tisk: MK tisk - Miroslav Kratochvíl, Cukrovarská 487/8, Plzeň.

Náklad 550 výtisků.

Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris v Praze, P. O. BOX 645, 111 21 Praha 1.

ISSN 1211- 3840. Číslo registrace MK ČR E 11475.

Rozesílá Postservis Praha.

Toto číslo vyšlo 31. 12. 2013. Redakční uzávěrka příštího vydání je 28. 2. 2014

Karel Musil, C4, 118:88, 2011

Miroslav Petřík, Žižkův Tábor, C3+C5, 162:116, 2013

Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937
Spolek sběratelů a přátel exlibris založený v roce 1918
se sídlem v Praze

Název časopisu a logo: akademický malíř Miroslav Haura.

Obrázek na titulní straně: Petr Hampl,
Pokušení sv. Antonína, C3, 110:80, 1990.